

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: 11ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ - 9520365

Σχολικό Έτος: 2023 - 2024

Ημερομηνία Εξαγωγής: 26/05/2024

Σχολική Μονάδα: 11ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ - 9520365

Στόχος Βελτίωσης:

Η ενδυνάμωση και η βελτίωση των διαπροσωπικών σχέσεων μεταξύ των μαθητών/τριών.

Σχέδιο Δράσης: Ένας για όλους και όλοι για έναν

Αξονας: Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Συντονιστής Δράσης: ΘΕΟΧΑΡΗ ΜΑΡΙΑ

A. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Αναγκαιότητα

Από τα αποτελέσματα της συστηματικής διερεύνησης διαπιστώθηκε ότι η συνεργασία και η επικοινωνία ανάμεσα στα παιδιά ήταν περιορισμένη και οι εκδηλώσεις συγκρούσεων δυσκόλευαν την εκπαιδευτική διαδικασία και την καλλιέργεια θετικού κλίματος.

Στόχοι

- ανάπτυξη παιδαγωγικών πρακτικών για τη διαχείριση των προβλημάτων μεταξύ των μαθητών/τριών
- δημιουργία πλαισίου κανόνων
- ανάπτυξη ενισχυτικών ή/και αντισταθμιστικών παρεμβάσεων
- δημιουργία κατάλληλου παιδαγωγικού πλαισίου και ασφαλούς σχολικού
- διαμόρφωση κουλτούρας αλληλοϋποστήριξης και αλληλοβοήθειας
- ενίσχυση της επικοινωνίας, της αλληλεγγύης, του σεβασμού, της αποδοχής της διαφορετικότητας
- ενίσχυση της ενσυναίσθησης, της συνεργασίας και της εμπιστοσύνης
- ειρηνική επίλυση συγκρούσεων και εντάσεων

Αλληλεπίδραση με άλλους δείκτες

Η υλοποίηση του σχεδίου δράσης αναμένεται να υποστηρίξει τις σχέσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών και να ενισχύσει τις σχέσεις σχολείου - οικογένειας με την ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας. Επιπλέον, αναμένεται να συμβάλει θετικά στην οργάνωση της σχολικής ζωής, στην πρόληψη και αντιμετώπιση σχολικής βίας και εκφοβισμού, στην ποιοτική και αποτελεσματική μάθηση καθώς και στην υποστήριξη της ένταξης μαθητών/-τριών

με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μέσω της εφαρμογής πρακτικών διαφοροποιημένης διδασκαλίας.

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

Ενέργειες

- Καταγραφή και ιεράρχηση των βασικών προβλημάτων
- Ενημέρωση των γονέων της και καταγραφή των απόψεων τους
- Καταγραφή των κανόνων συμπεριφοράς στο σχολικό πλαίσιο (συμβόλαιο/συμφωνία τάξης)
- Οπτικοποίηση κανόνων και ανάρτησή τους στην αίθουσα
- Δραστηριότητες σύσφιξης των σχέσεων της ομάδας
- παιχνίδια ρόλων, ομαδικά παιχνίδια και βιωματικές-συνεργατικές δράσεις
- στρατηγικές διαχείρισης και ειρηνικής επίλυσης των συγκρούσεων
- διαχείριση θυμού

Οι ενέργειες αυτές προβλέπεται να συνδεθούν με τον 1^ο Θεματικό Κύκλο των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων («Κάθε αρχή και μια φωτεινή αρχή... Μικρές ηλιαχτίδες ενδυνάμωσης από τον παράθυρο...») και με τον 2^ο Θεματικό Κύκλο («Κι αν ήμουν εγώ»). Επίσης, θα αξιοποιηθούν παγκόσμιες ημέρες όπως: Παγκόσμια Ημέρα για τα δικαιώματα του Παιδιού (20 Νοεμβρίου), Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (10 Δεκεμβρίου), Παγκόσμια Ημέρα του Παιδιού (11 Δεκεμβρίου), Πανελλήνια Ημέρα κατά της Βίας και του Σχολικού Εκφοβισμού (6 Μαρτίου) κ.α.

Ενδεικτικά προβλέπεται να αξιοποιηθούν παιδαγωγικά παραμύθια όπως «ένας για όλους και όλοι για έναν», «η παλέτα των συναισθημάτων», «τα χέρια δεν είναι για να δέρνουμε», «οι λέξεις δεν είναι για να πληγώνουμε» κλπ. καθώς και πληθώρα ομαδικών παιχνιδιών συνεργασίας και ανάπτυξης σχέσεων εμπιστοσύνης.

Προγραμματίζεται, επίσης, να εφαρμοστούν οι εξής τεχνικές διαχείρισης συγκρούσεων:

- των δυο καρεκλών «μιλάω-ακούω»
- της συζήτησης από κοινού με τους μαθητές/τριες για την εύρεση ρυθμιστικών πρακτικών

Όλες οι προγραμματισμένες και οργανωμένες δράσεις πραγματοποιούνται παράλληλα με το ημερήσιο πρόγραμμα του νηπιαγωγείου. Δεν προβλέπονται παρεμβάσεις στο πρόγραμμα της σχολικής μονάδας και τυχόν συνεδριάσεις θα πραγματοποιούνται εκτός διδακτικού ωραρίου.

Χρονοδιάγραμμα

Το Σχέδιο Δράσης υλοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους. Ο σχεδιασμός γίνεται στην αρχή του σχολικού έτους και ακολουθεί η υλοποίηση των δράσεων, ειδικότερα:

Οκτώβριος-Δεκέμβριος 2023 : Σχεδιασμός

- Ενημέρωση εκπαιδευτικών
- Σχεδιασμός και οργάνωση
- Ενημέρωση γονέων
- Υλοποίηση και εφαρμογή των δράσεων

- Παρακολούθηση – ανατροφοδότηση της δράσης

Ιανουάριος-Μάρτιος 2024 : Υλοποίηση

- Υλοποίηση και εφαρμογή των δράσεων
- Παρακολούθηση – ανατροφοδότηση της δράσης

Μάιος-Ιούνιος 2024 : Αξιολόγηση/Αποτίμηση

- Υλοποίηση και εφαρμογή των δράσεων
- Παρακολούθηση – ανατροφοδότηση της δράσης
- Παρουσίαση των αποτελεσμάτων
- Αξιολόγηση της δράσης

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

Ανθρώπινο Δυναμικό : Οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας, οι γονείς, η Σύμβουλος Εκπαίδευσης και πιθανώς ειδικό επιστημονικό προσωπικό/εξωτερικοί συνεργάτες.

Υλικοτεχνική υποδομή : Ψηφιακή υποδομή της σχολικής μονάδας (υπολογιστές, προβολείς/ προτζέκτορες εκτυπωτής, σαρωτής), προσωπικοί υπολογιστές εκπαιδευτικών, ψηφιακή φωτογραφική μηχανή, κινητά τηλέφωνα.

Οικονομικοί πόροι : Για την υλοποίηση του σχεδίου δράσης δεν απαιτούνται επιπλέον οικονομικοί πόροι από την τακτική επιχορήγηση του σχολείου. Οτιδήποτε προκύψει στην πορεία θα καλυφθεί με τρόπους που ορίζει το θεσμικό πλαίσιο.

Εργαλεία παρακολούθησης : Αξιοποιούνται δεδομένα του σχολείου όπως Ημερολόγια ομάδας εργασίας, Πρακτικά του Συλλόγου Διδασκόντων, Ημερολόγιο Σχολικής Ζωής, τεχνικές παρατήρησης για την ομαδοποίηση των προβλημάτων. Επιπλέον, παρέχεται η δυνατότητα για στοχευμένη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε θέματα που έχουν σχέση με το αντίστοιχο σχέδιο δράσης και γίνεται προσπάθεια αναβάθμισης της συνεργασίας του σχολείου με την οικογένεια μέσω επιμορφωτικών συναντήσεων με τους γονείς. Προβλέπεται ατομική συνέντευξη των μαθητών/τριών (μέσα Ιανουαρίου και τέλη Μαΐου) με τη χρήση ερωτηματολογίου κλειστού τύπου με σκοπό την αποτύπωση των αξόνων της συμπεριφοράς και των σχέσεων των μαθητών/τριών, όπως αυτές ευελπιστούμε ότι θα ενδυναμωθούν και θα βελτιωθούν στα πλαίσια της δράσης. Παράλληλα, πρόκειται να επιχειρήσουμε τη συστηματική παρατήρησή τους τόσο στην αίθουσα διδασκαλίας όσο και κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων, με τη μορφή συνοπτικών σημειώσεων, ούτως ώστε να ελέγξουμε την προσδοκώμενη θετική αλλαγή της συμπεριφοράς τους και την πορεία βελτίωσής της.

Πηγές: Αξιοποιήθηκαν καλές πρακτικές και εμπειρίες σχολικών μονάδων που έχουν υλοποιήσει παρόμοιο σχέδιο δράσης.

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

- επιμερισμός του έργου αναφορικά με τους στόχους
- δημιουργία συγκεκριμένων εντύπων για την καταγραφή των παρατηρήσεων/συνεντεύξεων
- διαμόρφωση ερωτηματολογίων
- συνεργασία όλου του διδακτικού προσωπικού
- συστηματική ενημέρωση των γονέων για την πορεία των στόχων του Σχεδίου Δράσης

- αποδοχή από τους μαθητές ενός κοινού κώδικα συμπεριφοράς
- συνειδητοποίηση της σημασίας της τήρησης των από κοινού συμφωνημένων κανόνων
- αποτύπωση αλλαγών στη συμπεριφορά των μαθητών/τριών (μείωση αρνητικών συμπεριφορών και περιστατικών σύγκρουσης)
- αύξηση των ειρηνικών διευθετήσεων
- συχνότητα χρήσης των δυο παραπάνω τεχνικών, έκφρασης και κατανόησης συναισθημάτων τόσο σε προσωπικό επίπεδο όσο και σε ομαδικό.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

- Ημερολόγια εκπαιδευτικών
- Ημερολόγιο σχολικής ζωής
- Πρακτικά του Συλλόγου Διδασκόντων
- Ανάρτηση στο ιστολόγιο της σχολικής μονάδας
- Ατομικός φάκελος μαθητή
- Σύγκριση καταγραφών και παρατηρήσεων
- Συγκεντρώσεις γονέων και κηδεμόνων - αλληλεπίδραση - ανατροφοδότηση.
- Η δράση παρακολουθείται από τη Συντονίστρια της δράσης καθώς και από την Σύμβουλο Εκπαίδευσης και αξιολογείται καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς ώστε να βελτιώνονται οι διαδικασίες και να τροποποιείται εφόσον απαιτείται.
- Προβλέπονται συναντήσεις για ανταλλαγή απόψεων και καταγραφή ενεργειών, προκειμένου να γίνει στο τέλος αξιολόγηση της δράσης. Όσο περισσότερο προσεγγίσουμε τα ανωτέρω κριτήρια επιτυχίας τόσο περισσότερο επιτυχημένη θα κριθεί η δράση.
- Διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση με έκθεση των αποτελεσμάτων, καταγραφή προβλημάτων και δυσκολιών καθώς και συνοδευτική στοχοθεσία για περαιτέρω ποιοτική βελτίωση τις επόμενες σχολικές χρονιές

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις Σ.Ε.

Καλοδομημένο και σαφές σχέδιο δράσης σε όλες τις ενότητες του. Αποπνέει όραμα. Η ενδυνάμωση των σχέσεων μεταξύ μαθητών/τριών αποτελεί θεμέλιο της εκπαιδευτικής πράξης. Η επιλογή της συγκεκριμένης θεματικής παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και συνάδει με τους στόχους του Προγράμματος Σπουδών αλλά και των σύγχρονων θεωριών και πρακτικών που εισάγονται τα τελευταία χρόνια στην προσχολική εκπαίδευση. Η διατύπωση των στόχων καθώς και των ενεργειών και δράσεων για την επίτευξη τους είναι σαφής, παρουσιάζει ποικιλία και μεγάλο ενδιαφέρον. Οι πόροι και τα ερευνητικά εργαλεία περιγράφονται με ακρίβεια και συμβάλλουν στην υλοποίηση του σχεδίου δράσης. Οι διαδικασίες αξιολόγησης εμπεριέχουν τεχνικές που μπορούν να αξιοποιηθούν αποτελεσματικά στην τελική αποτίμηση του.

Συγχαρητήρια για την εύστοχη περιγραφή και το σχεδιασμό της δράσης! Καλή επιτυχία!

B. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Στην αρχή της με τη βοήθεια της κ. «Κανονούλας» καταγράφουμε και εικονογραφούμε -για να είναι εύκολη και προσιτή η απομνημόνευση και η κατανόησή τους από τους μαθητές/τριές μας- τους κανόνες του νηπιαγωγείου που αποτελούν μέρος του κανονισμού του σχολείου και αναγράφουν το επιθυμητό πλαίσιο της συμπεριφοράς για την αποφυγή μικροδιαφορών και συγκρούσεων και τη συμβολή στην ειρηνική επίλυσή τους καθώς και στη μείωση των αρνητικών και μη αποδεκτών συμπεριφορών. Έτσι θέτουμε εξ αρχής όρια και βοηθάμε τα παιδιά να διακρίνουν το σωστό και το λάθος. Η καταγραφή κανόνων αποτελεί ένα είδος κοινωνικού συμβολαίου/συμβόλαιο τάξης που καταγράψαμε μέσω συζήτησης στην «παρεούλα» με σκοπό να γίνει συνείδηση ότι όλοι είμαστε συνυπεύθυνοι για την τήρησή του. Υλοποιήσαμε παιχνίδια γνωριμίας και ρόλων προς αυτήν την κατεύθυνση με σκοπό το σχηματισμό και την ενδυνάμωση της ομάδας.

Φτιάξαμε ομαδικές κατασκευές, όπως «Το δέντρο της ευγένειας» και «Το βάζο με τα γλυκά λογάκια» οι οποίες παρέμειναν όλη τη χρονιά στην αίθουσα σε μέρος που τα παιδιά είχαν εύκολη πρόσβαση, ώστε να ανατρέχουν όταν έπρεπε να «ξαναθυμηθούν» ό,τι είχαμε συμφωνήσει ή «δυσκολεύονται» να κατανοήσουν τις αρνητικές συμπεριφορές. Για τον έλεγχο της συμπεριφοράς και την αυτορρύθμιση κατασκευάσαμε κουτί θυμού και θυμόμετρο με διαφορετικά στάδια, δίνοντας την ευκαιρία να καταφύγουν σε αυτά τα παιδιά που είχαν ιδιαίτερη ένταση κατά τη διάρκεια της ημέρας και δεν μπορούσαν να τη διαχειριστούν. Χρησιμοποιήθηκαν Τεχνικές όπως «Μιλώ-Ακούω», συζήτηση για εξεύρεση λύσης. Το κάθε παιδί έφτιαξε το δικό του «Πλυντήριο Ευγένειας» μέσα στο οποίο «καθάρισε» τις συμπεριφορές του, αναλογιζόμενο ποιες συμπεριφορές μας στεναχωρούν ή μας χαροποιούν. Μέσα από την «μπουγάδα» ξεκαθαρίσαμε τι μας ενοχλεί με αποτέλεσμα τα παιδιά να γνωρίσουν και να συμμερίζονται τις ανάγκες των άλλων. Οργανώθηκαν ομαδικές εργασίες όπως η «Ζωγραφιά της Φιλίας», όπου στο ίδιο χαρτόνι ζωγράφιζε το ένα παιδί μετά το άλλο, συμπληρώνοντας με αυτόν τον τρόπο τη ζωγραφιά και «Το παζλ της καρδιάς της τάξης μας», στο οποίο το κάθε παιδί χρωμάτιζε με το δικό του τρόπο το κομμάτι που του αναλογούσε, δημιουργώντας ένα υπέροχο ομαδικό έργο τέχνης. Υλοποιήθηκαν ομαδικά παιχνίδια όπως η «Αλυσίδα της Φιλίας», παιχνίδια ρόλων και ψυχοκινητικά, εκμάθηση τραγουδιών, παρακολούθηση ιστοριών στον υπολογιστή, συνεντεύξεις μαθητών/τριών, συστηματική παρατήρηση και συνεντεύξεις μαθητών/τριών.

Αξιοποιήθηκε υλικό από τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων και από το πρόγραμμα Α.Υ. Οι δράσεις σχετίστηκαν με τις προγραμματισμένες Παγκόσμιες Ημέρες και με την Παγκόσμια Ημέρα Αγκαλιάς (21/1). Υλοποιήθηκε το πρόγραμμα «Τα αγαπημένα μου», όπου το κάθε παιδί έφερε σε ένα κουτί/τσάντα αγαπημένα αντικείμενα, τα παρουσίαζε στην ολομέλεια και μετά οι συμμαθητές/τριες έκαναν φιλοφρονήσεις, τις καταγράψαμε σε φύλλο εργασίας και έπειτα το ζωγράφιζε και έφτιαχνε μια συγκεκριμένη κατασκευή η οποία διακοσμούσε την αίθουσα.

Σε όλες τις δράσεις οι εκπαιδευτικοί ενίσχυναν θετικά τους μαθητές/τριες και τους επιβράβευαν με στόχο την ενίσχυση της αυτοεκτίμησης, ενώ παράλληλα τηρούσαν τους κανόνες και τα συμφωνημένα όρια ώστε να γίνει κατανοητή η αρνητική ή θετική συνέπεια των πράξεων και των συμπεριφορών, ειδικά σε ορισμένους μαθητές/τριες που δυσκολεύονται να ακολουθήσουν την ομάδα.

Αξιοποιήθηκαν διδακτικά παραμύθια και ποιήματα που προωθούν την ευγένεια, την καλοσύνη, το σεβασμό, τη συνεργασία, την αποδοχή. Αρκετά από αυτά τα εντάξαμε στη Δανειστική Βιβλιοθήκη: Η κυρά καλή και οι 12 μήνες, Ο Βοριάς και ο Ήλιος, Τα χέρια δεν είναι για να δένουν, Οι λέξεις δεν είναι για να πληγώνουν, Με μια μπάλα παίζουμε όλοι, Φίλοι, φως, φανάρι, Ένα σπίτι για όλους, Ένας βάτραχος το χειμώνα, Ένα πουλάκι το χειμώνα, Η Πετρόσουπα, Διάφοροι Διαφορετικοί Φίλοι, Έλμερ, Το χαρούμενο λιβάδι, Το δέντρο που έδινε, Η τελεία, Ο μικρός κάστορας και η Ηχώ κ.ά.

Προσπαθήσαμε να διαμορφώσουμε μεικτές ομάδες με ενσωμάτωση και των προνηπίων που ακόμα δεν είχαν αισθανθεί ότι έχουν ενταχθεί δυναμικά σε μία παρέα. Υποστηρίχθηκε η διαμόρφωση μεγαλύτερων ομάδων στις οποίες θα παίζουν και θα συνεργάζονται αρμονικά στις οργανωμένες και ελεύθερες δραστηριότητες, ενισχύοντας την αυτονομία των μικρότερων μαθητών, προκειμένου να μπορούν να διαχειρίζονται και να ξεπερνούν μόνοι τους τις μικρής σημασίας καθημερινές διαφωνίες, χωρίς να αποζητούν με το παραμικρό την υποστήριξη της εκπαιδευτικού. Καλλιεργήθηκε η νοοτροπία ότι μία τάξη είναι μία ομάδα, ενιαία, ενωμένη, δυνατή και ότι από αυτήν την ένωση προκύπτουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα. Επειδή, όμως κάποια παιδιά αποζητούσαν την παρέα κυρίως ενός ή το πολύ δύο παιδιών, με τα οποία αισθάνονταν μεγαλύτερη οικειότητα για να διασφαλίσουμε και το δικό τους συναίσθημα, κάποιες στιγμές μέσα στην ημέρα μπορούσαν να

κάνουν μία δραστηριότητα, ένα παιχνίδι με τη μικρή ομάδα των συμμαθητών/τριών τους που επιλέγουν.

Οι εκπαιδευτικοί στα πλαίσια της ενδοσχολικής επιμόρφωσης παρακολούθησαν πρόγραμμα στο οποίο μεταξύ άλλων περιλαμβάνονταν και θεματολογία που αφορούσε την ενδυνάμωση και βελτίωση των σχέσεων της ομάδας. Επιπροσθέτως, παρακολούθησαν σεμινάρια και ημερίδες σχετικές με το σχέδιο δράσης.

Τις ανωτέρω δράσεις πλαισίωσαν και υποστήριξαν οι ενδοσχολικές εκδηλώσεις τόσο η χριστουγεννιάτικη και η καλοκαιρινή γιορτή, οι οποίες κινήθηκαν προς αυτήν την κατεύθυνση, όσο και οι επισκέψεις εκπαιδευτικών ομάδων στο νηπιαγωγείο μας (χοροθέατρο, θέατρο σκιών).

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Δεν υπήρξαν αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό.

Αποτελέσματα της Δράσης

Η υλοποίηση της δράσης ακολούθησε τα προκαθορισμένα κριτήρια επιτυχίας και σε μεγάλο βαθμό επιτεύχθηκαν οι αρχικοί στόχοι. Παρατηρήθηκε μείωση αρνητικών συμπεριφορών, επέκταση και βελτίωση του βαθμού και του τρόπου επικοινωνίας σχολείου-οικογένειας και αύξηση της ενεργούς συμμετοχής των μαθητών/τριών στην υιοθέτηση κανόνων του σχολείου. Τα παιδιά έδειχναν πλέον να κατανοούν σε μεγάλο βαθμό τα συναισθήματα των άλλων και τα δικά τους, να τα αναγνωρίζουν και να τα διαχειρίζονται πολύ περισσότερο από ότι στην αρχή της χρονιάς. Δημιουργήθηκαν οι κατάλληλες προϋποθέσεις ώστε τα παιδιά να έχουν την ευκαιρία να εκφράζουν τα συναισθήματά τους και να ασκούνται στον έλεγχο και το χειρισμό των δυσάρεστων συναισθημάτων. Βελτιώθηκαν οι διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ τους και μειώθηκαν τα περιστατικά συγκρούσεων, υιοθετώντας αξίες, στάσεις και συμπεριφορές όπως: αυτοεκτίμηση, διαχείριση συγκρούσεων, ικανότητα για συνεργασία. Προσπαθούσαν να επλύνουν τις διαφορές και τις μικρο-συγκρούσεις με λόγια και εξήγηση του συναισθήματός τους. Προσπαθώντας να ελέγξουν τον θυμό ή τον εκνευρισμό τους, επέλεγαν την ειρηνική διευθέτηση ενός προβλήματος και απευθύνονταν λιγότερο στις εκπαιδευτικούς/μεσολαβητές για να διευθετήσουν μία διένεξη. Με αυτόν τον τρόπο μειώθηκαν τα παράπονα και εκτιμούσαν ωριμότερα τις καταστάσεις και τα καθημερινά συμβάντα, αυξάνοντας την αυτονομία και την αρμονικότερη συνύπαρξη. Κατανόησαν τη σημασία της συνεργασίας για την επίτευξη του βέλτιστου δυνατού αποτελέσματος και την ανάγκη αποφυγής αποκλεισμού ή περιθωριοποίησης κάποιου ή κάποιων από τα μέλη της ομάδας της τάξης. Αυτό έγινε εμφανές στις καθημερινές ρουτίνες και στις οργανωμένες δραστηριότητες. Δημιουργήθηκε κλίμα εμπιστοσύνης και συνεργασίας το οποίο τα παιδιά το μετέφεραν στο σπίτι και ανάλογα ήταν και τα σχόλια των γονέων.

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

4 = Πλήρως

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Ο Σύλλογος Διδασκόντων ανταποκρίθηκε θετικά και η αгаστή συνεργασία μεταξύ των μελών του συνέβαλε τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση της δράσης. Το καλό σχολικό κλίμα, η θετική ανταπόκριση των παιδιών, η επικοινωνιακή συνεργασία με τους γονείς, η εργασιακή εμπειρία των εκπαιδευτικών σε συνδυασμό με τις άοκνες προσπάθειες όλων των εμπλεκόμενων καθώς και της Συμβούλου Εκπαίδευσης συνέβαλαν καθοριστικά στην επιτυχή υλοποίηση του σχεδίου δράσης. Επίσης, η επιλογή των δραστηριοτήτων και των ομαδικών συνεργατικών παιχνιδιών ανέδειξαν τη σημαντικότητα της συνεργασίας για την επίτευξη ενός κοινά επιθυμητού αποτελέσματος. Επίσης η επιλογή των εργατηρίων δεξιοτήτων και ειδικότερα του 1^{ου} και του 2^{ου}, θεματικού

κύκλου καθώς και το πρόγραμμα Αγωγής Υγείας που υλοποιήσαμε πλαισίωσαν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο το σχέδιο και ενίσχυσαν τις δραστηριότητες.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Υπήρξαν κάποιες δυσκολίες αρχικά όσον αφορά τις ήδη εδραιωμένες επιθετικές συμπεριφορές και συγκρούσεις που παρατηρήθηκαν από την αρχή της χρονιάς και μας οδήγησαν στην επιλογή της συγκεκριμένης δράσης. Ένα βαθμό δυσκολίας εμπειρείχε και η γραφειοκρατική διαδικασία που αφορά στις προαναφερόμενες δράσεις, στα εργαστήρια δεξιοτήτων, στο πρόγραμμα Αγωγής Υγείας κ.ά.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

Υπήρξε υλικό που παρήχθη όπως ομαδικές και ατομικές εργασίες, φύλλα εργασίας, κατασκευές, φύλλα παρατήρησης συμπεριφοράς κ.ά. Μέρος αυτών αναρτήθηκε στο ιστολόγιο του σχολείου καθώς και όλο το πλαίσιο του σχεδίου δράσης.

Επίσης, στα πλαίσια της καλοκαιρινής γιορτής παρουσιάστηκε στους γονείς δραματοποιημένη η ιστορία «Το χαρούμενο λιβάδι» μαζί με τραγούδια, παιχνίδια και δραστηριότητες, όπως «Το μαγικό φίλτρο», «Μια Χρονιά Γεμάτη Αναμνήσεις» που προωθούν και προάγουν τη συνεργασία και την αποδοχή της διαφορετικότητας με τη συμβολή και τη συμμετοχή των γονέων.

Αξιοποιήθηκαν πρακτικά του συλλόγου διδασκόντων, καταγραφές στο ημερολόγιο σχολικής ζωής, εκπαιδευτικά βιβλία, παραμύθια/ιστορίες/ποιήματα, επιμορφωτικό υλικό του ΙΕΠ, πίνακες ζωγραφικής, σχετικά βίντεο στον υπολογιστή κ.ά.

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

- Παρακολούθηση ημερίδων από την υπεύθυνη Αγωγής Υγείας καθ' όλη τη διάρκεια της χρονιάς
- Διαδικτυακή εκδήλωση από το Χαμόγελο του Παιδιού (ΜΙΑΑ ΤΩΡΑ)
- Ενδοσχολική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών από τον οργανισμό SOCIALINNOV
- Ενδοσχολική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών από την ΕΕΠΕΚ
- Διαδικτυακή ημερίδα από το σωματείο ΕΛΙΖΑ
- Ημερίδα από το 2^ο ΚΕΔΑΣΥ Δ'Αθήνας

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Οι πρακτικές που αναπτύχθηκαν θα μπορούσαν να δομήσουν ένα δίκτυο συνεργασίας με άλλα σχολεία της περιοχής όπου καλές πρακτικές και συνεργασίες με φορείς να διαχέονται στην ευρύτερη σχολική κοινότητα και να υπάρχει η δυνατότητα ανταλλαγής επισκέψεων και η πραγματοποίηση ακόμη μεγαλύτερων δράσεων με αντίστοιχα θετικά αποτελέσματα.

Επίσης, οι πρακτικές που εφαρμόστηκαν την τρέχουσα σχολική χρονιά, θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν και τις επόμενες χρονιές καθώς η ομάδα αλλάζει σύνθεση και ένα μέρος της θα αποτελείται από προνήπια ενώ ένα σημαντικό ποσοστό των μαθητών/τριών που φέτος είναι προνήπια, θα βρίσκονται και πάλι στην ίδια ομάδα ως νήπια, με αποτέλεσμα να μπορούν να οικοδομήσουν ακόμα πιο ισχυρές και πολυδύναμες σχέσεις, ενσωματώνοντας τα προνήπια στη νέα ομάδα.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

Οργάνωση επιμορφωτικών δράσεων για τους γονείς σχετικά με θέματα διαπαιδαγώγησης των παιδιών, οριοθέτησης, διαχείρισης συγκρούσεων και κρίσεων, ανεπιθύμητων συμπεριφορών καθώς και σε προβλήματα προσαρμογής στη σχολική καθημερινότητα.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Η δράση θα μπορούσε να εμπλουτιστεί και να συνεχιστεί και την επόμενη σχολική χρονιά αφενός γιατί οι σχέσεις μαθητών/τριών αποτελούν πάντα τη βασική προτεραιότητα κάθε εκπαιδευτικής και διδακτικής πρακτικής -ειδικότερα σε μία δυναμική ομάδα με νέα σύνθεση- και αφετέρου τα δεδομένα και τα γεγονότα σχολικής και καθημερινής βίας που προκύπτουν υποδεικνύουν την ανάγκη επισταμένης ενασχόλησης με το συγκεκριμένο θέμα. Με αυτόν τον τρόπο δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να ευαισθητοποιηθούν και να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά δυσάρεστες καταστάσεις καθώς και να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους, να επιλύουν αποτελεσματικά συγκρούσεις και να αποδέχονται τη διαφορετικότητα.

Επιπλέον, μια προτεινόμενη δράση είναι η ενασχόλησή μας με την ομαλή μετάβαση των παιδιών στο Δημοτικό σχολείο, καθώς αποτελεί ένα θέμα το οποίο απασχολεί γονείς και παιδιά.

Τέλος, επικοινωνητικές θα μπορούσαν να φανούν πιθανές συνεργασίες με τις όμορες σχολικές μονάδες σε ποικίλα εκπαιδευτικά και παιδαγωγικά πλαίσια.